

SOVYET BELGESEL SİNEMASINDA MEDYA METİNLERİ ÜZERİNDEN İDEOLOJİK İNŞA: “KÖYÜMÜN ASKERLERİ” BELGESEL FİLMİ ÖRNEĞİNDE

Dr. Regina CAMANKULOVA

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi
regina.jamankulova@gmail.com

Dr. Niyazi AYHAN

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi
niyaziayhan@mail.ru

Arş. Gör. Venera NARİNOVA

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
veneranarin@gmail.com

Öz

Belgesel sinema özellikle II. Dünya savaşı sırasında etkin bir şekilde propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Sovyet dönemine denk gelen Kırgız belgesel sinemasının kuruluşu SSCB'nin sinema sanat anlayışı ve estetiğinden büyük ölçüde esinlenmiştir. Bu çalışmada “Köyümün Askerleri” (1985) belgesel filminde yer alan medya metinleri ideolojik çerçevede analiz yapılmıştır. Söz konusu analiz, medya metninde ideoloji ve kültürel bağlam çerçevesini kapsamaktadır.

Medya metinlerindeki gömülü halde bulunan ideolojik söylemlerin açığa çıkarılması için Silverblatt ve arkadaşlarının sıraladığı yaklaşımlardan faydalanılmıştır.

Anahtar kelimeler: İdeoloji, Sinema, Belgesel Film, Medya Analizi.

IDEOLOGICAL ANALYSIS OF MEDIA TEXTS: THE SOLDIERS OF OUR VILLAGE AS AN EXAMPLE OF DOCUMENTARY FILM

Abstract

The main aim of documentary film is to serve people. However, documentary film is used as a tool for propaganda during the World War II. Kyrgyz documentary film emerged during Soviet era inspired by the Soviet Union cinema art. This study analyses the media text from "The soldiers of our village" (1985) documentary film. This analysis includes ideological and cultural context of media text.

In this context documentary film analysed by Silverblatt and his friends thought listed approaches in order to reveal hidden ideologies in media text.

Keywords: Ideology, Cinema, Documentary Film, Media Analysis.

Giriş

Kırgızistan Cumhuriyetinin sinematografik dilinin oluşmasında doğal olarak SSCB'nin özellikle Rus sinema estetiğinin ve Sovyet komünist ideolojisinin etkisi büyük olmuştur. Dolayısıyla Kırgız sinemasının gelişiminde Sovyet sinema anlayışını görmek mümkündür.

Sovyet dönemi komünist ideolojinin temel amacı toplumu komünist topluma dönüştürmektir. Sovyet devrimi ile birlikte siyasi iktidar ele geçirilmiş, girişimciler sınıfı ortadan kaldırılmış, tüm iktidar ve kontrol sistemi merkezileşmiştir. Sovyet iktidarı tüm kamuya ideolojisini benimsetmek için kitle iletişim araçlarından büyük ölçüde yararlanmıştır. Bu kapsamda SSCB döneminde çekilen filmlerin çoğu egemen ideolojinin meşrulaşmasına hizmet ettiği söylenebilir.

SSCB'nin bir üyesi olarak varlığını sürdüren, Kırgızistan Cumhuriyeti de sinematografik dilinin oluşma sürecinde doğal olarak Rus sinema estetiği ve Sovyet ideolojisinden etkilenmiştir. Bu ideolojik etkilenmeler neticesinde Kırgız sineması, Sovyet ideolojisi ve propagandasının dışında kalamamıştır.

Kitle iletişim araçlarının gelişimi ile birlikte medya, toplumların şekillendirilmesinde ve ideolojik inşanın gerçekleşmesinde etkin rol oynamıştır. Bu bağlamda Sovyet dönemi medyası ilettikleri metinler ile egemen güçlerin değer yargılarını ve söylemlerini meşrulaştırmıştır. Medyanın olay ve olguları egemen ideolojinin argümanlarıyla sentezleyerek sunduğu iletilerini alan bireyler, dünyayı bu iletiler çerçevesinde anlamlandırmaktadır.

Sovyet döneminde kitle iletişim araçlarına propaganda ve ideolojinin devamına hizmet ettiği için çok fazla önem verilmiştir. Özellikle Sovyet sinemasının ideolojik ve propaganda amaçlı etkin bir şekilde kullanılmasından dolayı Kırgız sinema tarihine kendi izini bırakmıştır. Bu çalışmada medya metinlerinin ideolojik analizi bağlamında Kırgız belgesel filmi incelenmiş, incelenen film, ideoloji ile ilişkilendirilerek Sovyet ideolojisi ve Kırgız belgesel sineması arasındaki bağ ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

İncelenen belgesel film özelinde kolektiviteye ve vatanseverliğe olan vurgunun üst düzeyde olduğu görülmektedir. 2. Dünya savaşı anlatısının *vatanseverlik* üzerine örülü ideolojik kodlardan oluşurken, vatan ve vatanseverlik Sovyetler Birliği vatani ile anlamlandırılmıştır. Enternasyonalizm dolayımında SSCB halkını birleştiren unsurun sosyalizm olduğu görüşünün hâkim olduğu belgesel filmde, söylemlerin Sovyet ideolojisi dolayımında kurgulandığı ve Sovyet ideolojisinden bağımsız olmadığı görülmüştür.

1. İdeoloji

İdeoloji sözcüğü “*doğru düşünme*” bilimine verilen ad olarak başlayıp doğru düşünmenin bir yolu bulunduğu dair çeşitli iddiaları öne süren düşünürler tarafından ortaya atılmıştır (Mardin, 2007:134).

İdeoloji kavramına kavramın ilk ortaya atıldığı tarihten günümüze kadar geçen zaman zarfında birçok yaklaşım geliştirilmiştir. Günümüzde ise ideoloji genel olarak daha çok siyasi

ve maddi çıkarlar için aldatmaya yönelik gerçek olmayan bir dünya görüşü olarak nitelendirilmektedir. Ancak Marksizm tüm din, fikir, kurumlar, yasal ilişkiler vb. sadece maddi ilişkilerin ifadesi ve aldatmaya niyetli olarak ruhani varlıklar (fikirler) rütbesine burjuvazi tarafından inşa edildiğini iddia etmiştir (Felsefe Sözlüğü, 2010:23). Kavramın tarihsel devinimine bakıldığında; Fransız ihtilali döneminde 1797’de Antony Destutt de Tracy ideoloji kavramını herkese doğru düşünme imkanı sağlamak için kullandığı görülmektedir. Destutt de Tracy’nin “fikirler bilimi” olarak adlandırdığı kavramın, bilimde önemli bir konum elde edeceğine inanılıyordu. Ancak Karl Marx’ın ideoloji kavramını siyasette kullanmaya başlamasıyla kavram bambaşka bir boyuta çekilmiştir. Marx bu terimi Friedrich Engels ile beraber yazdığı *Alman İdeolojisi* adlı çalışmasının başlığında kullanmış, “ideoloji” kavramını “yanlı fikir” olarak ele almıştır. Marx’ yanılma ve gizemleştirme anlamı ile açıkladığı ideoloji kavramını sınıf sistemi ile ilişkilendirmiştir. İdeolojinin, yönetici sınıfın çıkarlarını ve bakış açısını yansıtmaya gerçeğinden doğduğuna inanan Marx için ideoloji yalnızca bir iktidar tezahürüdür (Heywood, 2011:57).

İdeoloji hakkında düşünen bir diğer düşünür de Gramsci’dir. Gramsci’ye göre ideolojilerin kaynağı maddidir ve bir toplumsal biçimlenişin hegemonya altında tutulmasıyla ilintilidir. Gramsci’nin ideolojiye yönelik saptamalarını üç madde ile değerlendirmek mümkündür. Bunlardan ilki; ideolojinin yapıyı değiştirmemesi aksine ideolojiyi değiştiren etken yapı olmasıdır. İkincisi; bazı siyasal çözümlerinin “ideolojik olduğu” ve yapıyı dönüştürme yeteneğinden yoksun olduğudur. Üçüncüsü ise ideolojilerin saçma ve yararsız olduğu düşüncesidir (Özbek, 2003:170).

Louis Althusser ideoloji kavramı üzerine yaklaşımlarda bulunan bir diğer düşünürdür. Althusser’e göre ideoloji üç çağrışım yaratmaktadır. Birincisi gerçeği insanlara yansıtmada ortamın etkisiyle sapmaya uğrayarak insanlara yanlış imge ve izlenimler yaratabilmesidir. İkincisi, bu sapmaları düzelterek bir yöntemin var olmasıdır. Üçüncüsü aydınların bir soyutluk üzerinde durduğudur (Althusser, 2006: 56).

2. Medya Metni ve İdeolojinin İnşası

Metin, dilbilimde yazınsal ve sözel sözceler olarak ele alınıp incelenirken (Şenöz, 1999:29), iletişim bilimlerinde trafik işaretleri, reklam afişleri, jest ve mimikler, her türlü yazın, ses, görüntü anlamlı bir bütünlük içerisinde metin gibi ele alınıp, incelenmektedir (Rifat, 1992:6). Nitekim bu çalışmada da belgesel film metin gibi çözümlenmiştir. Çalışma kapsamında medya metni, medya mecrasında dolaşıma sunulmuş ve izleyicisine ulaşmış metinler olarak ele alınmıştır.

Kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle birlikte medya toplumların şekillendirilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu bağlamda medya, ilettikleri metinler ile egemen güçlerin değer yargılarını ve söylemlerini meşrulaştırmaktadır. Medya, olay ve olguları egemen ideolojinin argümanlarıyla sentezleyerek sunduğu iletileri alan bireyler, dünyayı bu çerçevede anlamlandırmaktadır (Lull, 2001:24). Görüldüğü üzere medya dünyanın anlamlandırılması bakımından ideolojik bir görev üstlenmektedir. Toplumu ve dünyayı sınıflandırma imkanı sunan medya, toplumu ortak bir duyu etrafında toplama işlevine de yardımcı olmaktadır. Ortak duyu, toplumsal sistemin lehine işleyen bir temsili ifade etmektedir. Egemen değerler ile paralellik gösteren ortak duyunun inşası bu bakımdan medyanın anlam üretimine atıfta bulunmaktadır (Güzel, 2006:10).

Maddi üretim araçlarını ellerinde tutan sınıf/gruplar aynı zamanda zihinsel üretim araçlarını da kontrolünde bulundurmaktadır. Bu durum egemen ideolojinin egemen sınıfın ideolojisi olduğu yargısına ulaştırmaktadır. Egemen sınıf medyayı da denetim ettiği için kendi sınıfsal çıkarları için kullanmaktadır (Parlak, 2005:29). Sistemin devamı için medyanın ürettikleri, medyanın ideolojik boyutu ile yakından ilişkilidir.

Tarih ve kültür içerisinde üretilen görsel imajlar, semboller (Hall, 1997:32), medya aracılığıyla egemen ideolojiyi topluma yayarak egemen sistemin yeniden üretimini sağladığı gibi iktidarın var olma sürecine de katkı sağlamaktadır (Üşür, 1997:42). İktidarın bu var olma mücadelesi iktidar ideolojisinin, toplumun katmanlarına yayılması ve gündelik hayatın kurulması şeklinde oluşmakta (Dağtaş, 1996:345) bu oluşumlar medya metinleri dolayımında olmaktadır. Medya, toplumsal/kültürel alandaki bu ideolojik inşayı gerçekleştirirken toplumu bir bütün ve sınıfsal bir yapılanma olarak açıklamaktan kaçınmakta, erkeklik, gençlik, kadın, eğlence v.b gibi alanlar oluşturmaktadır (Güzel, 2006:10) Böylelikle özneler kurulmakta/kurgulanmaktadır. Bireylerin gündelik pratikleri içine girmesiyle bireylere verilen kimliklerle hitap edilmesi/çağrılması gerçekleşmektedir. Bu ideolojik çağrılma devletin ideolojik aygıtları aracılığıyla gerçekleşirken bireyler ideolojinin sürekli olumlandığı, onaylandığı bir dünyayı deneyimlemektedirler (Mutlu, 1998:162). Ancak medyanın sadece ideoloji aşılama ile uğraştığı söylenememektedir. Medya daha fazla izleyici, daha fazla okuyucu, daha fazla dinleyici çekme amacı da gütmektedir. Medya bu sebeple her alana girmekte, her alandan söz etmektedir (Kazancı, 2006:83).

Siyasal iktidar topluma bir dizi fikirlerini kabul ettirmek için bazı inanç ve davranış kalıplarını toplumda dolaşıma sokmaktadır. Üretilen bu davranış kalıplarıyla, iktidar bir sihre bir cazibeye bürünmektedir (Bourdieu, 1998:103). Heywood' a göre ideolojileri incelemek,

siyasal düşüncenin içeriğini çözümlmek dolayısıyla ideolojik geleneklerin içinde yer alan öğretiler, teoriler ve fikirlerle ilgilenmek anlamına gelmektedir (Heywood, 2011:45).

3. “Köyümün Askerleri” Belgesel Filminin Analizi

3.1. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada belgesel film Silverblatt ve arkadaşlarının ideolojik analizlerde benimsedikleri yaklaşımlar etrafında analiz edilmiştir.

Silverblatt ve arkadaşları (Varol, 2016:135) ideolojik analizlerde benimsedikleri yaklaşımları şu şekilde sıralamıştır:

Dünya Görüşü: Medya metninde hakim ideolojik dünya görüşü nedir?

A. Bu dünyada hangi kültür veya kültürlere yer verilmektedir.

1. Bu dünyada insanlar nasıl yer almaktadır?

2. Bu kültürün ideolojisi nedir?

B. Bu dünyada yaşayan insanlar hakkında ne biliyoruz?

1. Karakterler kalıp yargı içerecek şekilde mi sunuluyor?

2. Bu medya metni bize bu gruba yönelik kalıp yargıyla ilgili neler söylüyor?

C. Bu dünya hayatı iyimser bir şekilde mi, yoksa kötümser bir şekilde mi sunuyor?

1. Metindeki karakter mutlu mu?

2. Karakterin mutlu olma şansı var mı?

D. İnsanlar kendi geleceklerinin kontrolüne sahip mi?

1. Bu dünyada doğüstü bir şeyler var mı?

2. Karakterler başka insanların etkisi altında mı?

E. Bu dünyada başarılı olmak ne anlama geliyor?

1. Bu dünyada insan nasıl başarılı olur?

2. Bu dünyada davranışlar nasıl ödüllendirilir?

3.2. Filmin Künyesi ve Özeti

Filmin Orijinal Adı: Soldatı Moego Aila

Yapım: Kırgız Film

Yapım Yılı:1985

Süre: 9 dakika

Yönetmen: K. Akmataliyev

Senaryo Yazarı: Z.Turgunbekova

Kameraman: V. Sokolov

Ses Yönetmeni: N. Bondarenko

Filmin Özeti

Film bir köyde yaşayan insanların *Büyük Vatanseverlik* savaşı adıyla bilinen 2. Dünya savaşını katılmasını ve köy halkının savaş yıllarındaki zor günlerini anlatmaktadır. Köyden 300 kişi savaşa katılmış, birçoğu savaştan geri dönmemiştir. Film, erkeklerin savaşa gitmesiyle birlikte yalnız kalan kadınların hayat mücadelesi üzerine odaklanmaktadır. Köyde savaştan dönmeyen askerlerin anısına bir anıt yapılmış, bu anıt çevresinde zafer gününde halkın kahramanlarını anma ritüeli üzerinden de anlatılara yer verilmektedir.

3.3. Filmde İdeolojik ve Siyasi Bağlam

“Köyümün Askerleri” filminin ana konusu 2. Dünya savaşına katılan askerler ve vatanseverliktir.

Savaşı hatırlama demek kötülük ile mücadele etmeyi hatırlamak anlamına gelmektedir. Savaştan dönen yaşlı adam savaş hakkında hatıralarını gelecek nesillere aktarmaktadır.

Açık şekilde kimliği gösterilen yaşlı adam savaşa giden birçok öğrenci yetiştirmiş, en sonunda kendisi de savaşa katılmıştır. Bu çerçevede filmde sosyalizmin bir ilkesi olan sosyalist vatanseverliğinden söz edilmekte, vatani korumak için düşmana karşı savaşa katılmanın önemi gösterilmektedir. Bu bakımdan sosyalizmin ilkelerinden sosyalist hümanizme ve halkların kardeşliğine gönderme yapılmaktadır. Bu göndermeler şu şekilde izah edilebilir:

Filmde Stalingrad’tan Kırgızistan’a gelen Bir Sovyet kadını Kırgız erkek ile evlenmiştir. Bu da ülkeler arası dostluğa işaret etmekte, *savaş her türlü kaderleri bir araya getirebilir* düşüncesi yüklenmektedir.

Filmin diğer bir çatısını savaş sırasında köy hayatı ve köy hayatında kadın anlatıları oluşturmaktadır. Kadınlar savaş sırasında tarlalarda ve fabrikalarda çalışmış, savaşa dolaylı olarak katkıda bulunmuştur. Filmden anlaşılacağı üzere kadınlar bu savaşın tam da ortasında gözükmeyen ve bilinmeyen lokomotif konumundadır.

Kadınlar zor şartlarda yaşantılarını mısralara dökerek ebedileştirmiş, gelecek nesile en büyük miraslarını bırakmışlardır.

“Köyümün Askerleri” belgesel filminde Sovyet Birliği’ni korumak için savaşa giden Kırgız askerleri sosyalizmin ilkeleri olan vatanseverliği, kolektivizm, sosyalist hümanizm, görev ve sorumluluk duygusu, zorlukların üstesinden gelmeye hazır olma, cesaret, kendi gücüne inanma ve iyimserlik gibi özelliklere sahiptir.

Savaş yıllarında Sovyet fabrikalarında çocuklar ve kadınlar çalışmaktadır. Filmde yer alan sahneler kadınların savaş sırasındaki rolleri ile ilgili anlatılardan oluşmaktadır. Filmde

dönemin özellikleri yansıtılarak savaş yıllarında kadınların görevlerini iyi şekilde yerine getirdiği mesajına yer verilmiştir.

Filmde kadınların sosyal kimlikleri Sovyet kadın kimliği ile örtüşmektedir. Savaş yıllarında erkeklerin çoğu savaşa gittikleri için köylerde çocuklar, yaşlılar ve kadınlar kalmıştı. Bu yüzden hayatın devamı kadın temsilleri üzerinden verilmiştir. Filmde kadınların fiziksel güç gerektiren görevleri yerine getirdikleri vurgusu hâkimdir. Sosyal kimlikler bakımından incelendiğinde grup dayanışmasına, normatif davranış ve uyumculuğuna göndermede bulunduğu görülmektedir.

“Köyümün askerleri” (1985) belgesel filminde kadınların kahramanlıklarından başka II. Dünya savaşına katılan askerlerin kahramanlıkları da anlatılmaktadır.

Savaş yıllarında bir okulda müdür olarak görev yapan Aytkul Mamırbayev ve öğrencileri, Sovyet ideolojisi ve rejimine bağlılıklarından dolayı savaşa katılmıştır. Filmde kahramanlar (Aytkul Mamırbayev ve öğrencileri) dolayımında Kırgız askerlerinin sosyal kimlikleri ve grup aidiyetleri ön plana çıkarılırken, Sovyet ideolojisinin birlik ve beraberlik duygularını güçlendirdiği duygusu yüklenmiştir.

Tablo 1. Kırgız belgesel sinemasının medya metinlerinde ideoloji ve görüş açılarının siyasi bağlamda yansımaları

“Benim Köyümün Askerleri” belgesel filminde medya metinlerinin temel soruları	SSCB’nin dünya görüşünün görüntüsü
Bu dünyanın ideolojisi nedir?	Filmde görüntülenen dünyanın ideolojisi Komünist ideolojidir.
Kötümser veya iyimser görüş açısı	Olumlu görüş açısı film boyunca devam etmektedir. Bu kapsamda Komünist ideoloji olumlanırken, Nazi Almanya’sı kötülenmektedir. Savaşın kazanılmasında komünist ideolojinin rolü büyüktür.
Bu dünya görüşüne göre değerler hiyerarşisi nedir?	Komünist partisi ön planda, halk, düşmanlara karşı nefret, aile.
Ne tür değerler bu medya metninde yer almaktadır.	Metinler Komünist değerler ile ilişkilendirilerek kamuya sunulmuştur.
Bu dünyada başarılı olmak ne anlama geliyor. Bu dünyada davranışlar ödüllendirilir.	Komünist, ateist olmak, düşmanlara karşı acımasız olmak ve örnek Sovyet vatandaşı olmak. Bu dünyadaki olumlu davranışlar komünizm için savaştır. Komünizm için savaşanlar anısına anıtların yapılması ve bu anıtların etrafında ritüellerin tekrarlanması medya metinlerinde sunulan ödüllendirme biçimidir.

3.4. Kültürel Bağlam Medya Metinlerinin Kültürel Değerler ile İlişkileri, Mitleri Yansıtması Güçlendirmesi ve Oluşturması

“Köyümün Askerleri” belgesel filminde medya metinleri Kırgızistan’ın ancak SSCB’nin komünist rejiminde yaşamını sürdürebilirdi şeklindeki en yaygın Sovyet mitini desteklemektedir.

«*Ülke çapında bunun gibi birçok köy vardır. Vatanımızın özgürlüğü ve onuru için 20 bin insan hayatını feda etti* » (Filmin son cümlesi).

Jarkınbayev'in uzun yıllardır sakladığı bir gazete haberinde “Askerlerimizin dayanıklılığı Almanların planını bozdu. Askerlerimiz tüm imtihanları geçti.” şeklinde bir haber yer almaktadır. Gazete haberleri Sovyet askerlerinin dayanıklılığına vurguda bulunmuş, askerlere olumlu kimlik duygusu atfetmiştir.

Sonuç

Sovyetler Birliği, kamuya kahramanlık duygularının aşılması için kahramanlık konulu filmler üretmiştir. Bu filmlerin üretilmesinin sebebi Sovyetlerin ikinci dünya savaşına katılması ve kamuya savaşın gerekçelerinin anlatılmasıydı. Sosyalizmin anahtar kelimesi olan emek kelimesi “Şerst, hleb, myaso na front” (Yün, Et, Ekmek Cepheye) gibi kodlarla örülerek hem emek hem de kahramanlığın ve üretimin önemini açıklamıştır. Savaş döneminde sosyalist halk hem üretim gücüne katkı sağlamalı hem de savaşmalıydı. Kırgızistan sinemasının kurumsallaşma sürecinde sinemanın ideolojik yönü “Köyümün Askerleri” belgesel filminde açıkça görülmektedir.

Belgesel sinema insanları bilgilendirmekle birlikte belli bir görüş açılarının aşılmasına ve oluşturulmasına olanak sağlamaktadır. Sovyet dönemi Kırgız belgesel sineması da Sovyetler Birliğinin değerlerini ve ideolojisini yaymada araç olarak kullanılmıştır. Savaş sonrası çekilen bu belgesel filmde köyden savaşa katılan insanların hayatlarını ele alınmaktadır. Savaşta gösterilen kahramanlıklar ve savaş sonrası hayatları gözler önüne serilmektedir. Savaşta oğullarını kaybeden anne, savaşa öğrencilerini gönderen lise müdürü, savaştan dönmeyen askerler savaşın acımasızlığı ile birlikte vatan savunması konusunu anlamlandıran toplumsal temsillerden bazılarıdır. Savaşı kötü etkisiyle birlikte Nazi Almanya'sına karşı nefret duyguları metinde gömülü olarak kamuya iletilmiştir.

“Köyümün Askerleri” belgesel filminde II. Dünya savaşında vatani için savaşan Kırgız askerlerinin kahramanlıklarını anlatılırken, erkek- kadın ayrımcılığına gidilmeden zafere katkı sağlamıştır. Erkeklerin savaş alanlarındaki görüntüleri, kadınların cephedeki çalışmaları komünizmi betimleyen karelerdir.

Filmin sonundaki ölen askerler için dikilen anıt Sovyet kahramanları için en büyük ödüllendirme şeklidir. Bu anıt aynı zamanda barış içinde bir hayatın başlangıcıdır.

Althusser'in *ideolojiler öznelerle seslenir* yaklaşımından hareketle belgesel filmde biz ve öteki karşıtlığıyla seslenmeler olduğu görülmektedir. *Biz* Sovyet halkı öteki olan Nazi Almanya'sına karşı mücadele halindedir. Bu mücadele hali yalnızca savaşla sınırlı kalmamış,

ideolojik alanda da kendi göstermektedir. Agresif ve saldırgan şekilde tanımlanan Nazi Almanya’sına karşı vatanlarını korumakla yükümlü komünizm uğruna hayatlarını feda eden Sovyet halkı bu ideolojik mücadele alanının aktörleridir.

Filmde çalışan kadınları anlatan karelerde sosyalizmin kolektivizm, görev ve sorumluluk duygusu ve zorlukların üstesinden gelmeye hazır olma ilkeleri işlenmiştir. Tüm insanlar tek tipi yansıtmaktadır. Kişisel özellikleri belirgin değildir.

“Köyümün Askerleri” belgesel filminde 150 milyon halkın 360.000’i Nil savaşa katıldığı anlatılmaktadır. Filmin en büyük ideolojik söylemi ise savaşın galibiyetinin Sosyalist bir ülke olması ile ilişkilendirilmiş olmasıdır. SSCB ülkelerinin bir bütün şeklinde savaşa katılımı zaferin bir diğer kaynağıdır. Özbek, Kırgız, Beyazrusya ve Kazakların hep birlikte düşmana karşı savaşa hali Sovyetler Birliğinin enternasyonal kimliğine vurguda bulunmaktadır.

Çalışmada “Köyümün Askerleri” belgesel filmi özelinden yüzeysel bazda ideolojik çözümleme yapılmıştır. Daha derinlemesine analizler için göstergebilimsel analizlerin yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Althusser, L. (2006). İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, (çev. Alp Tümertekin), İthaki Yayınları, İstanbul
- Bourdieu, P. (1998) Practical Reason. Stanford University Press, California
- Dağtaş, B. (1999). İngiliz Kültürel Çalışmaları’nda İdeoloji, Kurgu Dergisi, sayı 16,ss 335-357
- Felsefe Sözlüğü (2010). Kafe Kültür Yayıncılık, İstanbul
- Güzel, M. (2006). Küreselleşme, İnternet ve Gençlik Kültürü, Küresel İletişim Dergisi, sayı 1,ss 1-16
- Hall, S. (1997). The Work of Representation. Representation,SAGE, London
- Heywood, A. (2011) Siyasi İdeolojiler, Çeviri Bayram Ahmet Kemal, Adres yayınları, Ankara
- Kazancı, M. (2006). Althusser, İdeoloji Ve İdeoloji İle İlgili Son Söz. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, sayı 24,ss 67-93
- Lull, J. (2001). Medya, İletişim, Kültür (Çev. Nazife Güngör). Vadi Yayınları, Ankara
- Mardin, Ş. (2007).İdeoloji, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Mutlu, E.(1998) .İletişim Sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara
- Özbek, S. (2003) İdeoloji Kuramları. Bulut Yayınları, İstanbul
- Parlak, İ. (2005). Kemalist İdeoloji’de Eğitim, Erken Cumhuriyet Dönemi Tarih ve Yurt Bilgisi Ders Kitapları Üzerine Bir İnceleme, Turhan Kitapevi yayınları, Ankara
- Şenöz, C. (1999) Almanca ve Türkçedeki Yazım Türü Olarak Yazın Eleştirisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi
- Üşür, Sancar S. (1997) Yanlış Bilinç ve Hegemonya’dan Söyleme, İmge Yayınevi, Ankara
- Rifat, M. (1992) Göstergebilimin ABCsi, Simavi yayınları, İstanbul
- Varol S.F. (2016).Temsil, İdeoloji, Kimlik. Varlık Yayınları, İstanbul